

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Fratri Astorgio monacho de Manso Adæ Cisterciensis Ordinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

ficum ornamenta Ecclesie asportantem, arreptis gladiis & fustibus ipsum in eodem loco protinus occiderunt. Præfatus verò Laurentius de sua salute præcogitans, evoluto anno sub titulo confessionis tibi rei ordinem revelavit. Pro quo nobis humiliter supplicasti ut cum eo misericorditer agere dignemur. Licet autem contineatur in canone quod si quatuor homines aut quinque vel plures contra unum hominem rixati fuerint, & ab iis mortuus fuerit vulneratus, quicumque illorum ei plagam imposuit homicida secundum statuta canonum judicetur, quia tamen in alio canone dicitur de Presbytero qui Diaconum equitantes percussit, & ipse cadens ex equo cervice fracta interiit, quod si non ad mortem percussus est, incaute agenti Presbytero est poenitentia indicenda, ita quod aliquanto tempore à Missarum suspensus solemnibus, denuo ad sacerdotale officium revertatur, quod si veraciter qualicumque percussione Presbyteri mortuus est Diaconus, nulla hic ratione more sacerdotis permittendus est ministrare, etiam si voluntatem non habuit occidendi, nos in præmissis casu credimus distinguendum utrum constare possit quod præfatus sacerdos non infixit percussione lethalem, de qua videlicet, si aliorum non fuissent vulnera subséquuta, percussus minimè interisset, quodque percussor voluntatem non habuit occidendi, nec ipsius studio, consilio, vel mandato processerunt alij contra illum. Et quidem si hoc ita se habet, quod forsitan ex eo posset ostendi si certa apparuisset percussio ab eodem inflata tam modica & tam levis in ea corporis parte in qua quis leviter percuti non solet ad mortem ut peritorum judicio medicorum talis percussio assereretur non fuisse lethalis, cum de ceteris ipsi credendum sit sacerdoti, qui non accusatus vel denunciatus ab aliquo, sed per seipsum de sua salute sollicitus consilium expetit salutare, post poenitentiam ad cautelam injunctam in sacerdotali posset officio ministrare, religionis accedente favore, cum sit Canonicus regularis, & sine omni scandalo sacerdotale possit officium exercere. Quod si discerni non possit ex cujus ictu percussus interiit, in hoc dubio tamquam homicida debet ipse sacerdos, etsi forsitan homicida non sit, à sacerdotali officio abstinere, cum in hoc casu cessare sit tutius quam temerè celebrare, pro eo quod in altero nullum, in reliquo verò magnum periculum timeatur.

Vtrum autem de illis sit simile sentiendum quorum unus, sed quis omnino nescitur, homicidium perpetravit, si forsitan ad recipiendos sacros ordines præsententur, ut omnes sint pariter repellendi, cum discerni non possit qui debeant inculpabiles judicari, diligens investigator advertat, quamvis hic casus sit ab illo valde diversus. Si verò, quemadmodum perhibetur, sacerdos iste prius ab illo percussus sacrilego, mox cum cum ligone in capite percussit, quamvis vim vi repellere omnes leges & omnia jura permittant, quia tamen id debet fieri cum moderamine inculpatae tutelæ, non ad sumendam vindictam, sed ad injuriam propulsandam, non videtur idem sacerdos à poena homicidij penitus excusandus, tum ratione instrumenti cum quo ipse percussit, quod cum sit grave, non solet levem plagam inferre, tum ratione partis in qua fuit ille percussus, in qua de modico ictu quis solet lethaliter lædi, maximè cum secundum vulgare proverbium asseratur quod qui ferit primò, ferit tangendo; qui verò ferit secundò, ferit dolendo. Vnde pensatis omnibus ei creditur expedire ut cum humilitate abstineat à sacerdotali officio exequendo. Datum Viterbij Kal. Julij, pontificatus nostri anno duodecimo.

FRATRI ASTORGIO
monacho de Manso Ade Cisterciensis
Ordinis.

Blata nobis tua petito continebat quod cum adhuc in seculo moraris & medendi officium exerceris, adhibuisti cuidam monacho medicinam, verum cum te illicitis negotiis implicato & tardante regredi ad eundem, ipse cum purgatus jam esset, mandatum quod ei dederas super sua custodia vilipendens, sibi à prohibitis non cavisset, morbum pariter & mortem incurrit. Licet autem de Abbatibus tui consilio sacros ordines gradatim fueris affectus, quia tamen ex eo conscientia te remordet quod si adhibuisses exactiorem diligentiam circa eum, eventum talem forsitan evitasset, nos consule re studuisti an in susceptis debeas ordinibus ministrare. Quocirca discretionis tue per apostolica scripta mandamus quatenus si est ita, & aliud canonicum non obstat, sub timore divino ministres in ordinibus jam susceptis, pro iis & aliis excessibus expiandis monasticam regulam diligentius observando. Datum Viterbij Kal. Julij, anno duodecimo.

25. q. 8. cap.
Si quatuor.

Epist. 61.
De monacho
qui medicum
exercuit.

Cap.
104.

Cap.
104.

10. q.
1. p. 1.
10. q.
1. p. 1.

PRIORI S. HONORATI ARELATENSIS.

EX tenore tuarum litterarum accepimus quòd cum Petrus & M. mulier in annis majoribus constituti per verba de presenti matrimonium contraxissent, quidam dicens illos quinto se consanguinitatis gradu contingere, coram te cœpit matrimonium accusare: qui de mum juxta formam canonis præstito juramento ad fundandam intentionem suam duos testes inducens, consanguinitatem ipsam taliter computavit. Malenutrita, inquiens, & vir ejus Causitum atque Mariam, Causitus vero Guiscardum, Guiscardus Mariam, Maria Gilium, Gilius nuptam Petro. Item Maria uxorem Bernardi Amalrisici, quæ Beatricem uxorem Bernardi Aldeberti, quæ Beatricem uxorem Bernardi de Regordano, qui Petrum de quo agitur genuerunt, quem alter testium in omnibus est secutus, reliquus verò consanguinitatis gradus hoc modo distinxit. Malenutrita & vir ipsius Causitum atque Mariam, Causitus autem Guiscardum, Guiscardus matrem Gilij, Gilius sponsam Petri. Item Maria uxorem Bernardi Amalrisici, uxor Bernardi Amalrisici uxorem Bernardi Aldeberti, uxor Bernardi Aldeberti Beatricem matrem Petri genuisse * noscuntur. Porro accusatoris pars consanguinitatem sufficienter probatam asseruit ex depositionibus prædictorum. Cum enim consanguinitatis gradus competenter distinxerint, nocere non poterat quòd nomina quarundam non expresserunt personarum, cum demonstratione seu circumlocutio loco proprii nominis habeatur, adiciens quòd etsi dictum unius testis, qui trium personarum nomina non expressit, reputaretur forsan invalidum, assertioni tamen accusatoris & testis alterius in hoc articulo standum erat, cum in decreto Paschalis inveniatur quòd in omni negotio principalis persona de re sibi nota veritatem dicens pro teste merito est habenda; cui quidem uno adhibito, duo testes efficiuntur. Præterea supervacuò videretur esse statutum ut cum juramento deberet recipi accusator, nisi ei crederetur in hoc articulo tamquam testi. Ad hæc autem fuit ex adverso propositum quòd cum juxta canonicas sanctiones non solum gradus distinguendi sint sed etiam personarum nomina designanda, & prædicti accusator & testes in quarundam defecerint nominibus personarum, profectò ex depositionibus eorundem nihil penitus probabatur. Nec obstat quòd altera pars

proposuit demonstrationem * vicem nominis obtinere, quia tunc demum demonstratio seu circumlocutio proprii nominis vicem supplet cum potest de corpore seu persona constare. Vnde cum personarum illarum quarum nomina minimè sunt expressa nulla prorsus memoria habeatur, utpote longis retroactis temporibus defunctarum, hujusmodi circumlocutio non est pro nomine proprio admittenda; maximè cum videatur ibi obscuritatem ingerere manifestam ubi dicitur, *Maria genuit uxorem Bernardi Amalrisici, uxor Bernardi Amalrisici genuit uxorem Bernardi Aldeberti*, cum ista compossibilia esse potuerint, ut & Maria uxorem Bernardi Amalrisici & alia uxor Bernardi Amalrisici uxorem Bernardi Aldeberti genuerit quæ Mariæ filia non fuisset, ut verbi gratia, si Bernardus Amalrisici diversas habuisset uxores. Ex eadem quoque fuit parte propositum regulariter esse verum ut nulli prorsus accusatori credi debeat tamquam testi, cum juxta sacrorum canonum instituta nullus in eodem negotio simul esse possit accusator & testis. Supradictum verò Paschalis capitulum dicebatur ad fraternæ correctionis causam, in qua non secundum judicium ordinem, sed potius juxta regulam evangelicam proceditur, restringendum. quod ex ipsius tenore capituli colligitur evidenter. Sic enim in evangelio continetur: *Si peccaverit in te frater tuus, corripe eum inter te & ipsum solum. Si te non audierit, adhibe tibi unum vel duos testes &c.* Et tunc etiam hujusmodi testis adhibitus, non quidem commissi criminis, sed fraternæ commotionis potius testis erit. Fuit quoque subsequenter adjunctum quòd non ideo accusator cum juramento * recipitur ut ei credi debeat tamquam testi, sed cum in causa matrimonij quoad quædam laxius quam in aliis negotiis procedatur, dum ad testimonium admittuntur tam domestici quam affines, & recipitur etiam testimonium de auditu, cujusdam compensationis intuitu fuit à sacris canonibus introductum ut accusator cum solemnitate quadam, videlicet juramento, reciperetur. Nec tamen ideo ut testis debet recipi dictum ejus. Nam & in aliis controversiis, licet quis præstet calumniæ sacramentum, non tamen ei creditur tamquam testi. Præterea dictum unius testis, qui propinquitatem habere asserit per se notam, ex eo invalidum videbatur quia cum secundum communem loquendi usum, dum quis di-

* In tert. collect. proprii nom. etiam in Cod. Calbertino.

* In tert. collect. admittitur, etiam in Cod. Calbert.